

Szobortörténelem

Látogatóban Párkányi Raab Péter szobrászművésznél

Júniusi lapszámunkban fotók segítségével mutattuk be a neves művész alkotásait, mégpedig Feledy Balázs művészeti író méltatásával. Nem sokszor fordul elő, de most megesezt, hogy olyan olvasói üzenetek érkeztek hozzánk, melyekben azt kérték, szólaltassuk meg a művészt, beszéljen szobrokba rejtett gondolatairól. Örültünk a kérdésnek, magam egyebek közt azért is, mert nem oly rég látogattunk el a Gerecse hegység ölelésében található Péli-földszentkereszt zarándokhelyre, a szalézi rend birodalmába. Itt található a Via Lucis, azaz a Fény és az Öröm útja a Feltámadott nyomában. Nos, ez az út 14 stációból áll, s a feltámadás utáni újszövetségi eseményeket örökíti meg, a színháziaktól kölcsönvett kifejezéssel élve Párkányi Raab Péter szobrászművész „rendezésében”, azaz csoda szép szoborcsoportokba öntött gondolatai segítségével. Aki végigsétál ezen az úton, és elmereng az egyes stációknál, annak olyan lélekemelő élményben lesz része, amely egy életre rabul ejti, s nem ereszti. Nem véletlen tehát, hogy aki látta az alkotást, az alkotóra is kíváncsi. Budakeszi otthonában beszélgettünk, ott él a család meg a csoda szép kutyája, s ott van a műterme is.

Több barátomnak tett ígéretnek szeretnék eleget tenni, amikor tolmácsolom üzenetüket, miszerint köszönik Önnek azt a lelki és esztétikai élményt, amelyet a Via Lucis adott nekik. S már csak miattuk is meg kell kérdeznem, hogy mi a története ennek a gyönyörű szép válllásának.

– A Via Lucis a feltámadott Krisztus tanítványaival és sok más emberrel való találkozásain keresztül segít megtapasztalni és megjeleníteni azt az örömet, amit Krisztus feltámadása adott az embereknek. A feladatra először Melocco Miklós barátomat kérték fel, de Miklós nem vállal már munkát, legalábbis ilyen nagy léptékű munkákat

nem, úgyhogy engem ajánlott, így a „megrendelő” idébb jöttek egy vagy két faluval. Egyébként gyakran előfordul, hogy Miklós engem ajánl valamelyik munkára, de nem gyakran fogadják el. Am most elfogadták.

Erről azt kell tudni, hogy csodálatos tehetségű barátunk – remélem, az enyém is –, Melocco Miklós szobrászművész a közeli Zsámbékon lakik, Ön meg ugyebár, ahogy említettük, Budakeszin, méghozzá egy olyan házban, melyet úgy építettek, hogy innen mindig lehessen látni a falu – vagy már város? – katolikus templomának a toronyát.

– Így van. A megbízásról még annyit, hogy a Via Lucis ötlete egy magánembertől származik, ő találta ki az örömút felállítását. A pénzügyi felelősségét is ő állta.

Őszintén tiszteljük az ízlését és az elszántságát.

– Én nem ismertem az örömút fogalmát. S azt tapasztaltam, hogy Magyarországon sokan nem ismerik. Ezért is vallom be, mert egyébként titkolnám és tagadnám.

Bizonyára sokan vagyunk, akik még a szót sem ismertük, vagy nem használtuk, mert még sosem hallottuk, pedig milyen szép szó, hogy „örömút”.

– Igen. Amikor beszéltek nekem róla, rögtön megtetszett, s hamar megértettem, hogy miről is szól. És örömmel vállaltam el a felkérést. Csináltunk egy helyszíni bejárást Péli-földszentkereszten, aki járt arra, tudja, hogy ez egy kis völgy, ahol az „örömút” megszületett. Beállítottuk a helyszínt, ott lett elhelyezve ez a 14 alkotás, amelynek mindegyike a feltámadás utáni örömről szól. Tudni kell azt is, hogy Péli-földszentkereszten található egy csodálatos

kálvária is, hiszen ez egy zarándokhely, szép építményekkel, amelyekkel egyébként szerintem elég nehéz versenyre kelni.

A zarándokút különböző pihenőhelyeire is gondol?

– Igen, igen.

Gyönyörűen megépítették az egészet.

– Gyönyörűen. Ami ma már, ha valaki egy ilyen létre akarna hozni, anyagilag óriási költség lenne. Én számolok mint „köves” ember és kivitelező, s gyakran eszembe jut, hogy Úristen, mekkora lelkesedés lehetett itt annak idején, hogy ez a kis csoda e helyen megépülhetett. Azt is tudni kell, hogy családok adták össze a pénzt, családi adományokból épült fel.

Erről én sem tudtam, s úgy gondolom, a helyiek kivételével mások sem nagyon tudják. Mindmáig talán még azt sem tudják sohan, hogy ott, a Gerecse hegységben van egy zarándokhely, meg egy ideje már ott a Via Lucis.

– Igen.

Hogyan kezdett neki a megépítésének?

– Nekikezdtem, s rögtön volt egy kérése a megrendelőnek. Mivel Péليفöldszentkereszthez közel két falu is található, ahol a legjelentősebb magyar kövek vannak, az egyik Süttő, a másik Tardos, azt kérte, hogy helyi kövekből készítsem el ezeket az alkotásokat. A két kőnek van egy jelentős kontrasztja. Ugye a süttöi kő, amit márványnak mondanak sokan, az egy sárgás tónusú, tojáshejszínű kő, a tardosi pedig vörös. Ezt meg vörös márványnak becézik. Mert egyébként ezek mészkövek. És én e kettőből készítettem egy ilyen „anyagváltásos” kompozíciót. A vörös tardosi követ meghagytam az eredeti felületében, s egy ilyen tört nyers felülettel egy lábazatot építettünk, és abba ékeltük be, vagy ágyaztuk be, vagy faragtuk be a stációk domborműveit, amelyek meg ebből a világosabb kőből készültek. Úgyhogy szerintem látványos lett.

Nemcsak látványosnak, hanem csoda szépnek mondanám az Öröm útját, de az jár az eszemben, amit átéltem ott. Ugye az az

út már az örömnak, a feltámadásnak az útja, ahol már tényleg az öröm uralkodik, ám mégis megkönnyezel az ember.

– Valószínűleg, ezt én nem tudom.

Nem is Önnek kell tudnia, de aki elmegy oda, és végigjárja az utat, ha akarja, ha nem, látja a látogatók reakcióit. Pedig erről a helyről még kevesebb szó esik, mint például Máriapócsról meg több más híres magyar zarándokhelyről.

– Talán azért, mert ez az Örömút egy magánember adományából készült. Ő persze nem tiltotta meg, hogy beszéljünk erről. Abronits Róbertnek hívják az adományozót, akitől egyszer megkérdeztem, hogy ellenére van-e, ha róla is szó esik, azt válaszolta, hogy nincs ellenére. Viszont hozzátette, hogy ő nem akar ebből semmilyen nyilvánosságot. Aztán egyszer, amikor egy interjúra készültem, megkérdeztem őt, hogy megemlíthetem-e a nevét, akkor azt mondta, hogy nincs akadálya.

Egy szobrászművésznak, ha felkérlik egy munkára, azt nem illik visszautasítania? Arra is gondolok, hogy ha például a vallással kapcsolatos művet kell elkészítenie, mi jár a fejében? Elvállaljam, ne vállaljam? Elfogadom a felkérést akkor is, ha nem értek vele egyet?

– Azt kell mondjam, hogy engem nem talált meg olyan megbízás, ami miatt nemet kellett volna mondanom.

Ön vallásos családból származik?

– Keresztény családból, római katolikusok vagyunk. Minket nem neveltek templomba járó embernek. Amikor én kisgyerek voltam, s a szüleimet a vallásról kérdeztük, ők azt mondták, hogy ezt majd mi eldöntjük magunk. Egyébként ez nálam nagyon hamar kialakult. Engem nagyon megszólított Jézus életének a története, a kereszt története. Első éves koromban a főiskolán, miután fölvettek, elkezdtem egy torzót faragni, egy Krisztus-torzót. Az még a múlt rendszer volt, és az én tanárom, akihez a felvétel után kerültem, Kiss István volt, az MSZMP Központi Bizottságának a tagja. S amikor a szüleim ezt megtudták, azt mondták, hogy Úristen, Péter, jön a kommunista párt, itt a pályád vége! Na most

ehhez képest nagyon jó fej volt Kiss István. Igazán jó szakmai tanácsokkal látott el.

Sokaknak volt ő minden politikai nézete ellenére kiváló mestere, például az én korosztályom jó néhány tagjának is, akikből neves művészek lettek. Úgy emlékszem egyébként, hogy szerették a tanítványai.

– Igen, igen. Ő nagyon-nagyon korrekt volt. Amúgy szakmailag nem tanultunk tőle sokat, merthogy nem nagyon járt be. Akkor ő már rektorként dolgozott, és mi délelőtt jártunk a szakmai órákra, 9-től délig a gyakorlati, délután meg az elméleti órákra. Én nagyon lelkes voltam végig a főiskola alatt. Lényegében még a végén sem hittem el, hogy engem felvettek oda. Belehúztam a munkába, mindig reggel 7-kor kezdtem, gyakorlatilag két órával előbb mentem be. Kiss István is bejött 7-kor, soha nem napközben, mert neki akkor már másutt volt dolga. Ilyenkor viszont mindig tett ott egy körutat, így én többet találkoztam vele, mint például az osztálytársaim.

Amikor nézegettem ezeket az Aracsban közölt nagyon szép fotókat, meg persze elolvastam Feledy Balázs Őnről szóló méltatását, azt gondoltam, Igencsak szeretheti a történelmet, hiszen számos történelmi alakot mintázott meg. Vajon az ilyen megbízásoknál, amikor például Bánffy Miklóst vagy Szent Istvánt, netán Semmelweis Ignácot kell szoborba önteni, akkor mit tesz egy szobrász? Olvas, kutat, vagy megnézi az összes olyan művet, amelyet ezekről az emberekről készítettek?

– Feltétlenül, persze. Az utánanézés az első.

Érik meglepetések? Változik olykor az addig kialakított képe az illetőről?

– Hát, főleg a magyar történelem olvasása folyamán a mai napig, persze.

Tehát ezt úgy kell elképzelni nekünk, laikusoknak, hogy ez egy fáradságos előmunka?

– Inkább élvezetes. Régen, az internet megjelenése előtt ez persze nagyobb munkát jelentett. Könyvtárak, izé, ecet, kölcsönkönyvek. De én ezt mindig nagyon élveztem. Kisgyermek korom óta könyvtárlátogató vagyok, és nagyon szeret-

tem mindig, nemcsak azt, hogy könyveket kölcsönöztünk, hanem azt is, amikor ugye kint álltak az asztalokon közszemlére téve az aktuális folyóiratok, és azokat végig lehetett böngészni. Épp a nejemnek meséltem két nappal ezelőtt, hogy én nyaranta dolgoztam, újságot hordtam ki. Sőt, mivel másodszorra vettem fel – a második felvételem sikerült –, akkor egy évig csináltam ezt az újsághordást, és a nap mindig úgy indult, hogy reggel átolvastam az aktuális napilapokat. Jó kis újságfogyasztó voltam, ami akkor talán a 17-18 évesek körében nem volt jellemző.

Az rendben van, hogy sokat olvas a megmintázandó emberekről egy szobrász. Ám Ön azt is mondta nekem, hogy gyakran elég egy rövid életrajz vagy a megmintázandó embertől néhány mondat, s az már elindítja a fantáziáját.

– Igen, gyakran elég. Elég ahhoz, hogy rögtön eszembe jusson, mit is fogok róla csinálni. És azzal, hogy még pluszban utánaolvasok, már szinte nem változik a hozzáállásom.

Vannak olyan kételyei a szobrásznak, hogy vajon el fogják-e hinni neki azt, hogy az illető megmintázott személy így nézett ki?

– Nincsenek. Ez nem szokott eszembe jutni, nem szoktam ilyesmin gondolkodni. Egyértelmű, hogy amikor nekikezdek, igazából arra vágyom, hogy egy kicsit az agyagba beletúrhaszak, mert az az igazi munka.

Mikor jutott eszébe, hogy szobrász lesz, és kinek a hatására?

– Elég korán, 14-15 éves lehettem. Addig én festő szakra készültem. Tehát a képzőművészeti pályára való készülés nagyon korán megjelent nálam. Sőt, aki erre engem elsőként javasolt, aki először mondta ki azt, hogy nekem milyen pályára kell menni, az az általános iskolai rajztanárom, Csemniczky Zoltán szobrászművész volt.

Mindjárt kiderül a turplisság!

– Igen. Azt hiszem, hogy hatodikos lehettem, vagy hetedikes, és akkor ő odaült mellém. Nekem ugye ő akkor egy tanár bácsi volt, most meg már jó barátom, felnőttem közben, de ő akkor egy fiatal tanár volt, azaz a TANÁR ÚR, csupa

nagybetűvel. A padtársam éppen hiányzott, s akkor egyszer csak úgy leült mellém a tanár úr. És az is olyan fura volt, hogy megkérdezte, mik a terveim, hova szeretnék az általános iskola után középiskolába menni. Mindez Balassagyarmaton történt. És azt is megkérdezte, hallottam-e már a Képzőművészeti Gimnáziumról. Ami ugye Budapesten volt. Tudni kell, hogy Csemniczkynek nagyon sok tanítványát vették fel azóta a képzőművészetre. Egy nagyon-nagyon jó oktatás történt ott Balassagyarmaton abban az időben, amikor én voltam diák. Most ugye már nem vagyok anyyira jelen ott, így nem látom, hogy mostanában hogyan mennek a dolgok, de akkoriban jó kezekben volt a művészeti oktatás, és azt is tudom, hogy ő csináltott egy szabadiskolát is. Nos tehát rákérdezett arra, hogy hova mennék, mert van ez a képzőművészeti gimnázium a fővárosban. És akkor én azt mondtam, hogy a szüleim – mert akkor mi már beszéltünk erről a szüleimmel – sajnos nem engednek el abba az iskolába, mert féltenek. És akkor azt mondta a tanár úr, hogy semmi baj, van egy olyan intézmény is, hogy Képzőművészeti Főiskola, csak maradjak ott Balassagyarmaton, ők tanítanak engem, és utána meg majd jelentkezem a főiskolára. Akkor én ott majdnem elájultam, hogy nekem már valaki hatodikos-hetedikes koromban felveti, hogy én majd a Képzőművészeti Főiskolára fogok járni.

Ha ezt nekem mondta volna valaki serdülő koromban, akkor én elszálltam volna a boldogságtól.

– Pontosan így voltam ezzel én is. És akkor az történt, hogy lett egy remek mesterem, ott Balassagyarmaton, mégpedig Szederkényi Attila szobrászművész, úgyhogy én már úgy mentem a főiskolára, és ezt nem én mondom, ezt a Melocco Miklós mondta, hogy akkor már mindent tudtam.

És ha ő mondta, akkor azt el is kell hinni.

– Nos, nagyon jól elvöltünk mi ott a főiskolán. Amit olyankor, elsős korában még nem tud egy ember, azt megtanulja a főiskolán az idősebbektől, a negyed-ötödévesektől. Ugye a '70-es, '80-as évekről beszélek, tudni kell, hogy ennek az iskolának sokkal jobb volt a más művészeti ágakkal való kapcsolata, mint egy átlagegyetem-

nek. Amiatt is volt jó ez a kapcsolat, mert a mi műhelymunkánk rengeteg szakmai részből áll, s ezeket ilyen külön kis műhelyekben sajátíthattuk el. Például meg lehetett tanulni bronzot önteni. S amikor én bementem a bronzöntő műhelybe, akkor már a hatod-hetedévesek öntötték a bronzot, és tőlük is tudtunk tanulni, ők magyarázták el nekünk, hogy mit hogyan kell csinálni. Úgyhogy valóban létezett egy ilyen nagy átjárás a szakmák között.

Amikor erre a beszélgetésre készültem, megpróbáltam utánanézni, már amennyire tőlem tellett, hogy szokta-e Önt bántani valaki a szakmában? S azt állapítottam meg, hogy nem szokták az Ön műveit bántani. Mert amúgy mi, laikusok, megszoktuk már a magyar kulturális életben, hogy klopóznak emberek, lehet, hogy azért, mert készített egy turulmadarat, lehet, hogy azért, mert elmondta a véleményét valamiről vagy valakiről, akiről nem kellett volna, netán csúnyán nézett valakire, vagy esetleg megbírált valakit, ezért aztán sokan ferde szemmel néznek rá, meg ráhúzzák a vizes lepedőt. Tehát soha nem olvastam önről semmi olyat, hogy bántották volna, pedig lehet, hogy bántották.

– Akkor meg kell dicsérjem, hogy a jó sajtót olvassa.

Egyébként azt olvasom, kétségtelen.

– Azért mondom ezt, mert én egyszer rákerestem a velem kapcsolatos írásokra, például a HVG-ben megjelentre, hát az nagyon kemény!

Én nem tudom, hogy Önről mit írhatott a HVG, őszintén szólva fütyülök rá, csak azért egy mondatot mondjon már belőle!

– A liberális köröknél csaptam ki igazán a biztosítékot. A Szabadság téri emlékművem csapta ki először, de azért azt jóval megelőzte a Nemzeti Színháznál levő 15 szobrom. Ezekről eleinte csend volt, aztán jöttek a negatív kritikák, tehát én sem úsztam meg. A liberális művészvilág nem igazán kedvelt.

Bánom is már, hogy rákérdeztem, mert sajnos a magyar kultúra nem tudja levetni ezt az iszonyú szokást, hogy állandóan becsméri a

másikat – valamint ideológiai és nem művészi alapon szurkálja a tört a másíkba. Az Irodalom ugyanilyen clpőben jár, de akár mondhatom az újságírást is, mindent, tehát a cél, hogy a másikat le kell tolni mindenféleképpen a piederstáíróról. Már nagyon régen élünk így. Nem lehet azt mondani, hogy új jelenségről van szó. A turulmadarat is csak azért hoztam szóba, mert annyira nevetséges egy „átlagember” számára, aki nem művész, viszont szereti a szép alkotásokat, hogy ugyan mi bajuk lehet egy turulmadárral meg bármilyen emlékművel. Az ember csak azt tudja mondani, hogy nem kell rájuk figyelni, mert minek? Hát az egész egy örület! Persze ha tippelnem kellett volna, akkor azt biztosan megjósoltam volna, hogy a Via Lucist meg minden egyházzal kapcsolatos dolgot meg fognak támadni. Az llyesmin könnyen túl tud jutni?

– Azt hiszem, tudom kezelni, és most már azt is tudom, hogy mi miért történik. Meg hogy mi áll a háttérben. Én a pályám elején részt akartam venni a művészeti életben. A Múcsarnok szalonkiállításokat rendezett, úgy hívták, hogy Magyar Szalon, ami a régi szalonkiállítások típusára alakult. Itt az országból gyakorlatilag minden hivatásos vagy szakmailag elfogadott művész kiállíthatott, beadhatott munkát, és volt zsűri is, de nagyon-nagyon keveset zsűriztek ki. Ez egymás után három évig létezett, és azt én nagyon élveztem. Ott tényleg mindenki megmutathatta saját magát. Ám egyszer csak a hivatalnokok, a művészettörténészek azt mondták, hogy ez így nem jó.

Miért nem jó? Mi nem jó?

– Hogy mindenki összemérheti magát és megmutathatja magát.

Tehát csak az mutathatja meg, akit ők akarnak?

– Pontosan. Majd ők megmutatják. És akkor alakult ki a kurátorrendszer, és most a művészettörténészek hívhatnak meg művészeket. Na, azóta nem is voltam ilyen rendezvényen. Mondhatni, hogy a kiállító művészek sorából kiszorultam, ott nem kaptam helyet. Viszont akkor nekem elindult egy ilyen „köztéri pályám”. Kaptam egy-két felkérést, és egy-két pályázaton részt is vettem,

azokat megnyertem, és ez segített elindulni. Legelőbb meg tudtam magam mutatni, úgyhogy nekem ez az oldalam lett nagyon erős. Ugyanakkor folyamatosan csinálom magamnak olyan „kisebb munkákat” is, amiket szívesen bemutatnék közös kiállításokon is. Hozzáteszem, hogy vannak közös kiállítások, magángalériák által szervezettek, ahol be tudok mutatni alkotásokat. De azt nem tudom nem észrevenni, hogy az állami finanszírozásúakból, melyeket leginkább még mindig a liberális művészek élveznek, kimaradok, visszatartást kapok. Ilyen például a Múcsarnok.

Egy kissé eltávolodva a hazai viszonyoktól, nem állom meg, hogy szóba ne hozzam, hogy elképesztő korban élünk. 10-12-20 évvel ezelőtt elképzelni sem tudtuk volna, hogy egyszer eljön az az idő, hogy szinte naponta értesülünk csodálatos remekművek megrongálásairól, akár úgy, hogy bemennek a múzeumokba, és leöntik, letépik, ellopják ezeket, de vannak más módok is, például templomokat gyűjtogatnak. Erről mit gondol egy művészember, mivé lett ez a világ?

– Én ezt már körülbelül egy évtizede megéreztem. Le is írtam egy cikkben, hogy figyeljék meg, eljött az az idő, amikor véget értek az ünnepeink. Tehát nem lesz már egy olyan ünnep, amit nyugodtan meg tudnánk tartani, kedvesen és józanul, anélkül, hogy ne öntsön valaki festéket egy alkotásra, ne rúgjon bele, ne káráljon és így tovább.

Ebben az a legborzasztóbb, hogy nem érti az ember az okát. Nincs elfogadható magyarázat arra, hogy miért viselkednek így. Kit akarnak megbosszulni ezzel? Leonardót? Miért? Mi a valódi oka? És főleg azt nem értem, hogy mi, normálisabb és józanabb emberek, miért nem teszünk rendet.

– Egyébként Melocco Miklósnak van egy régi írása erről, hogy miért öntenek le alkotásokat. Ő azt mondta, hogy a gyáva emberek bosszúja ez, mert az alkotás nem tud visszaütni.

Jó válasz, csak ettől még leöntik, eltörik, meggyalázzák a műveket. No de lépünk tovább! Biztos, hogy Önnek is volt olyan megbízása, amely többet – valami pluszt is

– adott annál, mint hogy az ember megminta valakit, vagy akár alkot egy keresztutat is. Mindig úgy láttam, hogy akik hívő családból jöttek, azoknak könnyebb volt eligazodniuk a világban. Ha pedig nem onnan jöttek, akkor meg biztos, hogy a tehetsége vitte előre azt az embert azzal, hogy örült egy ilyen felkérésnek.

– Én azt hiszem, hogy mindegyik munkámra, megbízásra rá tudnám húzni, amit most mondott. Legutóbb valamelyik szoboravatón mondtam erről pár mondatot, hogy milyen nagy dolog ilyen felkéréseknek eleget tenni. A legutóbbi szobrom a Salgótarjánban lévő Madách-szobor. Egy-egy ilyen megbízás nagyon bele tud lépni az ember életébe. Az történik, hogy úgy érzi az ember, mintha most egy szellemóriással volna együtt a műhelyben. Olyan, mintha ott lenne, és mintha már két hónapja beszélgetnék vele. Ilyeneket a nagy olasz festők, szobrászok könyveiről szóló könyvekben lehetett olvasni, amikor ők vallottak ehhez hasonló jelenségekről, és velük bőven tud azonosulni az ember minden tekintetben. Tudom, hogy sok bonyolult életű ember volt és nyilván van is a festők körében, a szobrászok körében, s minden más művészet képviselői között is, de azt nem hinném, hogy abban az időben, amikor a világ legcsodálatosabb alkotásai készültek, megtörténhetett volna, hogy valaki lemázol vagy leönt egy festményt, s az javíthatatlanná válik. Legfeljebb csak szakmai féltékenységből.

Mitől vagy kitől függ az, hogy egy magyar szobrász híre eljut-e a határainkon túlra? Nyilván, ha vannak személyes kapcsolatai, akkor könnyebb. Egyáltalán, milyen a magyar művészet külföldi menedzselése?

– Én a hibát, mert ezt érzem ki a kérdésből, már nem is a magyar menedzselésben látom, hanem abban, hogy a kortárs művészet az egy olyan nagy játék, amibe minket a Nyugat nagyon nem akar bevezetni.

Ebbe seml

– Nekem nagyon sok szobrom található külföldön. Például Olaszországban, Szingapúrban,

Erdélyben, Kínában, Németországban, Ausztriában. Na most ez két irány. A kisplasztikáim, amik eljutottak magánemberekhez is, szinte a világon mindenhol jelen vannak. És vannak köztéri szoboraim. Ezek közül a három Semmelweis-szobrom kifejezetten egy hazai kezdeményezésnek köszönhető. Ezt elmesélem, mert szerintem ez egy nagyon jó történet. Viszont zárójelben hozzáteszem, vagy megelőlegezem, hogy ez nem a művészet menedzseléséről szól. Ez teljesen más ügy. Ezt a Semmelweis Egyetemnek a korábbi rektora, Rosivall László professzor úr találta ki, merthogy ő Semmelweis Ignácot szeretné népszerűsíteni a világban. Sok művészt kért fel, most már talán 24 Semmelweis-szobrot állítottak, állítottunk fel a világ különböző pontjain az egyetem, illetve a professzor úr közbenjárásával. Szingapúrban is, meg Bécsben és Perugiában is így „jelentem meg”.

Nyilván minden művésznek vannak vágyálmai. Önnek van olyan álma, szoborterve, amelyet mindenképpen szeretne megvalósítani, költőien mondván szoborba önteni?

– Tulajdonképpen van egy, de sajnos erről nem tudok beszélni. Nem akarom lelőni a végeredményt. De van egy helyszín és egy téma. Ez egy gigantikus feladat egyébként.

Akkor csak azt tudom mondani, várjuk, hogy megvalósuljon ez a terve is. Még hozzá minél előbb. Éppen ezért megkérdezem, hogy gyorsan dolgozik?

– Gyorsan.

Akkor még inkább türelmetlenül várjuk, hogy elkészüljön, megvalósuljon az Ön szerint egyelőre „titkos terv vagy álmom”.

– Köszönöm szépen.

Még csak annyit, hogy beszélgettünk arról is korábban, hogy nagyon szereti a verseket. És akkor én azon gondolkodtam el, milyen jó is volna, ha valamennyi kedvenc versét szoborba öntené. Akkor lenne, létesülhetne egy magyar verspark.